

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/42540,Strajk-w-Klubie-Gencjana-w-Jeleniej-Gorze.html>
19.05.2024, 12:34

Strajk w Klubie Gencjana w Jeleniej Górze

Strajk w Klubie [Gencjana](#) w Jeleniej Górze, odbył się 22 I - 10 II 1981, strajk okupacyjny zorganizowany przez MKZ Województwa Jeleniogórskiego w Klubie Gencjana w Jeleniej Górze-Cieplicach należącym do Fabryki Maszyn Papierniczych Fampa tamże, kierowany przez MKS Woj. Jeleniogórskiego. Strajk w Gencjanie był kulminacją dążeń działaczy „S” do rozliczenia wojewódzkich władz administracyjno-politycznych oraz prezesów i dyr. zakładów i zrzeszeń, a także przekazania na cele społeczne kilku obiektów będących własnością PZPR i MSW.

19 XI 1980 w Klubie Gencjana i 1 XII 1980 w Teatrze im. Cypriana Kamila Norwida w Jeleniej Górze MKZ Woj. Jeleniogórskiego zorganizował spotkania z przedstawicielami władz wojewódzkich (w pierwszym wziął udział Stanisław Ciosek I sekretarz KW PZPR w Jeleniej Górze). W każdym wzięło udział ok. 1 tys. osób reprezentujących organizacje zakładowe „S”. Wykazano wiele przykładów marnotrawstwa, malwersacji, zaniedbań i błędnych decyzji przedstawicieli władz oraz prezesów i dyr. zakładów i zrzeszeń jednostek uspołecznionych. Powoływano się przy tym na punkty 2 i 12 porozumienia gdańskiego. „S” i społeczeństwo woj. jeleniogórskiego negatywnie przyjęło powołanie 26 XI 1980 S. Cioska na ministra ds. zw. zawodowych.

XII 1980 i I 1981 MKZ Woj. Jeleniogórskiego wysłał do rządu PRL oświadczenie i petycję domagając się m.in. bezwzględnego przestrzegania porozumień ze Szczecina, Gdańska i Jastrzębia-Zdroju, odwołania S. Cioska z funkcji ministra oraz złożenia przez niego mandatu poselskiego, dokonania zmian kadrowych na etatach administracyjno-partyjnych i posadach różnych przedsiębiorstw, zajęcia się rozliczeniem malwersacji przez przedstawicieli nomenklatury,

odwołania przedstawicieli władz wojewódzkich oraz I sekretarza KW PZPR (b. wicewojewodę), przekazania dla lecznictwa społecznego Dom Wczasowy Granit w Szklarskiej Porębie i DW Zameczek w Karpaczu, będących własnością KC PZPR oraz sanatorium MSW w Jeleniej Górze-Cieplicach.

5 I 1981 przedstawiciele MKZ Woj. Jeleniogórskiego (m.in. wiceprzew. Lech Kaszubski) na spotkaniu w KC PZPR w Warszawie oprócz wspomnianych postulatów domagali się także rozliczenia i ukarania winnych wydarzeń z Grudnia 1970, dostępu „S” do mediów oraz możliwości wydawania własnej gazety, odwołania ze stanowisk Zbigniewa Głowczyńskiego i Zdzisława Wilka (z KW PZPR w Jeleniej Górze), Macieja Szadkowskiego (wojewoda), Ireny Kamieńskiej-Siuty (wicewojewoda), Kazimierza Żurawskiego (prezydent Jeleniej Góry), płk. Kazimierza Modelewskiego (komendanta KW MO tamże), Eugeniusza Pawłaka (prezes Sądu Wojewódzkiego tamże) oraz 9 dyr. przedsiębiorstw i zrzeszeń. 6 I 1981 postulaty przedstawiono wicepremierowi Jerzemu Ozdowskiemu.

7-8 I 1981 KKP w wydanym oświadczeniu spośród żądań jeleniogórczan poparła tylko przekazanie na cele ogólnospołeczne sanatorium MSW w Jeleniej Górze i DW Granit w Szklarskiej Porębie.

19 I 1981 przyjechała do Jeleniej Góry Komisja Rządowa na czele z Lucjanem Ochockim wiceministrem administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska. 20-21 I 1981 rozmowy prowadzono w Klubie Gencjana. Ze strony MKZ negocjacje prowadzili Zbigniew Bobak, Waldemar Borek, [Lech](#) Kaszubski, Jerzy Teodor Lachowicz, Zbigniew Nawrocki, Michał Orlicz, Andrzej Piesiak, Romuald Ratyni, Zbigniew Wiereszko-Taraszkiewicz i R. Niegosz. Obie strony zaprezentowały stanowiska ws. niektórych postulatów MKZ, w tym kwestie personalne. Oprócz S. Cioska żądano zwolnienia ze stanowisk: Jerzego Barczyka dyr. Państwowego Przedsiębiorstwa Uzdrowskiego Cieplice-Zdrój, Andrzeja Bukowskiego dyr. Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej, Jerzego Cieślaka lekarza wojewódzkiego, Stanisława Dziejzica dyr. Fabryki Dywanów Kowary, Z. Głowczyńskiego sekretarza ds. rolnych i Jerzego

Golisa I sekretarza KW PZPR, Tadeusza Kiełczewskiego dyr. Zjednoczenia Przedsiębiorstw Komunalnych w Jeleniej Górze, Jerzego Kostrzewy z-cy dyrektora Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Handlu Wewnętrznego, płk. K. Modelewskiego, Andrzeja Musialskiego prezesa Wojewódzkiego Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, E. Pawlaka, Stanisława Rudzkiego dyr. WPHW, I. Kamieńskiej-Siuty, Czesława Starosteckiego prezesa Wojewódzkiego Związku Spółdzielni Rolniczych Samopomoc Chłopska, M. Szadkowskiego, Zdzisława Wilka sekretarza KW PZPR i K. Żurawskiego. 22 I 1981 rozmowy przerwano, ponieważ Komisja Rządowa nie miała pełnomocnictw do podejmowania wiążących decyzji, a MKZ przekształcił się w MKS (przew. R. Niegosz) i w Gencjanie rozpoczął się strajk okupacyjny.

22 I 1981 do strajkujących dołączyli działacze WKZ NSZZR „S” Wiejska. 23 I 1981 odbyły się akcje protestacyjne w województwie, połączone z gotowością strajkową oraz 4-godz. strajkiem ostrzegawczym (9.00–13.00) w PKS i MPK.

Do 10 II 1981 Klub stał się centrum strajkowym woj. jeleniogórskiego, a od 26 I 1981 także całego Dolnego Śląska. Przebywało w nim stale ok. 260 osób, w tym 6 przedstawicieli jeleniogórskiej „S” Wiejskiej. Pomieszczenie było odpłatnie wynajęte przez MKZ/MKS Woj. Jeleniogórskiego. Codziennie w południe odprawiano msze. Prowadzono obrady, odbywały się dyskusje, wykłady, pokazy przezroczy. 24 I wyświetlono film *Robotnicy'80* i wystąpił zespół z Warszawy. Od 25 I działała, uruchomiona przez Zygmunta Wachowskiego, Poczta Strajkowa. W czasie strajku w Gencjanie wydawano kilka biuletynów i pism, m.in. „Strajkowy Arkusz Poetycki”, „Chwast” organ WKZ NSZZR „S” Wiejska, „Strajkuś”, „Komunikat Strajku Właściwego”, „Komunikat MKS Województwa Jeleniogórskiego”, „Biuletyn Strajkowy. Pismo MKS Województwa Jeleniogórskiego”.

26 I 1981 na wspólnym posiedzeniu w MKS Województwa Jeleniogórskiego z udziałem przedstawicieli Międzyzakładowej Komisji Robotniczej w Głogowie (Stanisław Jarosz, Jerzy Jurkiewicz), MKZ w Legnicy (Jerzy Węglarz), MKR KGHM w Lubinie (Ryszard Sawicki i Jan Zuchanek), MKZ w Wałbrzychu

(Andrzej Patejczuk), MKZ we Wrocławiu (Adam Skowroński), MKZ w Zielonej Górze (Marek Wojtowicz), MKS w Jeleniej Górze (R. Niegosz) powołano Połączony KS Dolny Śląsk. W obradach uczestniczyli także przedstawiciele jeleniogórskiej „S” Wiejskiej Stanisław Kokar, Jan Ciosek i Henryk Trębacz.

Na nową komisję rządową czekano 27 I 1981 do godz. 13.00, lecz przedstawiciele rządu nie przyjechali. 28 I przeprowadzono 4-godz. strajk ostrzegawczy, który objął 95 proc. zakładów w województwie. 29 I-10 II 1981 na Dolnym Śląsku obowiązywało pogotowie strajkowe (oflagowano zakłady) na znak poparcia dla MKS w Jeleniej Górze. 30 I 1981 wbrew stanowisku KKP odbył się w woj. jeleniogórskim strajk generalny (wzięło w nim udział ponad 400 zakładów, tj. ponad 90 proc.). Do Jeleniej Góry przyjechała nowa Komisja Rządowa pod przewodnictwem wiceministra administracji Jana Jabłońskiego, 31 I - 4 II 1981 kolejne negocjacje, w niektórych punktach osiągnięto porozumienie, 2 II do dymisji podali się J. Cieślak, I. Kamieńska-Siuta i J. Kostrzewa. Rokowania przerwano z powodu braku zgody strony rządowej na przekazanie sanatorium MSW na cele służby zdrowia. Na 9 II 1981 MKS w Jeleniej Górze zapowiedział strajk generalny.

7 II 1981 członkowie Połączonego KS Dolny Śląsk zwrócili się do KKP z wnioskiem o zajęcie się sprawą postulatów „S” jeleniogórskiej. 8 II 1981 MKS w Jeleniej Górze uzależnił podpisanie porozumienia od zgody rządu na przejęcie sanatorium MSW na cele społeczne. Tego dnia z Bielska-Białej do Jeleniej Góry przyjechał Lech Wałęsa z kilkunastoma członkami KKP. Wznowionym obradom przewodniczył L. Wałęsa. Skrytykował akcję strajkową jeleniogórczy, pozytywnie wypowiedział się o swoich kontaktach ze S. Cioskiem, mówił też o zadaniach stojących przed „S” oraz czekających ją zagrożeniach. [Opinia](#) L. Wałęsy nie znalazła zrozumienia wśród jeleniogórczy i został wygwizdany. Przyznał jednak, że po 17 dniach strajku nie można się było już wycofać. [Rozmowy](#) z Komisją Rządową nie przyniosły skutku, ponieważ MSW nie zgodziło się na przekazanie sanatorium. Obrady przerwano i Komisja Rządowa odjechała do Warszawy. W tej sytuacji MKS w Jeleniej Górze zapowiedział na 12 II 1981 strajk ostrzegawczy.

W nocy z 8/9 II 1981 do Warszawy na dalsze rozmowy z rządem wyjechała delegacja złożona z członków MKS w Jeleniej Górze - R. Niegosza, Ryszarda Matusiaka, L. Kaszubskiego, Stanisława Chomy (z „S” Wiejskiej) i Danuty Turowskiej (ekspertki MKS ds. służby zdrowia) oraz Połączonego KS Dolny Śląsk - R. Sawickiego, Zbigniewa Przydziała, Piotra Kamienia, J. Węglarza i członków KKP. 9 II w Jeleniogórskim rozpoczął się strajk generalny, a w Warszawie rozmowy delegacji „S” wspieranej m.in. przez ekspertów KKP (Tadeusza Mazowieckiego i Władysława Siłę-Nowickiego) z wicepremierami Stanisławem Machem i J. Ozdowskim. Wieczorem BP KC PZPR zdecydowało się przekazać DW Granit na potrzeby służby zdrowia, ale MSW podtrzymało decyzję ws. sanatorium w Szklarskiej Porębie. Nie przekonano też rządu do odwołania S. Cioska. 10 II 1981 o godz. 5.00 rano zakończono negocjacje.

10 II 1981, po powrocie delegacji „S” do Jeleniej Góry, o godz. 18.00 wznowiono rozmowy z Komisją Rządową (na jej czele stał wiceminister administracji Michał Zubelewicz) w Klubie Gencjana, ok. godz. 20.00 podpisano ostateczną wersję 12-punktowego porozumienia, m.in.: „S” miała odwołać wszystkie protesty w woj. jeleniogórskim i na Dolnym Śląsku, KC PZPR przekazało DW Granit dla służby zdrowia (obiekt miał być przystosowany na potrzeby Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego), wojewoda miał zadbać o zatrudnienie pracowników z rozwiązanego Sanatorium Dziecięcego MSW w Szklarskiej Porębie, do 31 VII 1981 wojewoda jeleniogórski miał przedstawić programy rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz powiększenia liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach, ponadto do 28 II 1981 miały zapaść decyzje ws. ewentualnych dymisji K. Żurawskiego, T. Kielczewskiego, S. Rudzkiego, A. Bukowskiego, S. Dziedzica, C. Starosteckiego i A. Musiańskiego.

Porozumienie w Gencjanie było kompromisem, bowiem S. Ciosek nie został odwołany ze stanowiska ministra i nie uzyskano dla służby zdrowia sanatorium MSW w Jeleniej Górze-Cieplicach, na czym bardzo zależało jeleniogórczom. Niemniej strajk skonsolidował społeczeństwo i członków „S” wokół wspólnych celów, pozwolił nawiązać nowe i pogłębić dotychczasowe kontakty ze strukturami zakładowymi i

ponadzakładowymi w województwie, a także z in. dolnośląskimi MKZ. W czasie strajku działał spontanicznie zawiązany Komitet Pomocy Strajkującym, który zbierał żywność i pieniądze. Pomocy na rzecz strajkujących w Gencjanie udzielali [księża](#) Jan Słomba z Wojciechowa i Franciszek Krosman z parafii św. Erazma i Pankracego w Jeleniej Górze, przekazując protestującym pieniądze zebrane wśród parafian i odprawiając codziennie msze. Żywność dla strajkujących dowozili rolnicy m.in. z okolic Bolesławca.

Łukasz Sołtysik

[Jelenia Góra](#), [Region Jelenia Góra](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)